

Да рэцэнзіі на кнігу Ю. Гарбінскага

У № 8 Вашага выдання за мінулы год змешчана вялікая рэцэнзія Юрася Лаўрыка "Даведнік з памылкамі" на кнігу Ю. Гарбінскага "Беларускія рэлігійныя дзеячы XX стагоддзя", выдадзеную ў 1999 г. у "Менску—Мюнхене". Пасля васьмі старонак крытычных заўваг, якія ў пераважнай большасці я падзяляю (і нават мог бы дадаць нямала сваіх), сярод іншых высноў робіцца і такая: "Шкода таксама, што дактары навук Ул. Конан і А. Мальдзіс, імёны якіх, як сяброў Навукова-Рэдакцыйнае Рады, значацца ў кнізе (...), не паставіліся належным чынам да сваіх абавязкаў (можа, прывычка быць "вясельнымі генэралам" прывучае думаць пра свой навуковы аўтарытэт як пра нешта незварушае і непрамінучае?)"

Аплывуха ў цэлым слухная, і павінен быў бы я прыняць яе з хрысціянскай пакорлівасцю, калі б не адна, мабыць, невядомая аўтару рэцэнзіі і, тым больш, чытачам "дробязь". "Вясельны генерал" звычайна прысутнічае на вяселлі, запрошаны на яго загадзя, а часам у яго нават "і па барадзе цяча". У мяне ж была зусім іншая сітуацыя: калі мне сказалі, што дзеля грыфу я павінен стаць адным з трох навуковых рэдактараў кнігі, у патрэбнасці якой, па-мойму, ніхто не сумняваецца, я гадзіўся: "Добра, нясеце мне на які тыдзень рукапіс". Пасля доўгага чакання мне паказалі "нявесту" (яна ж будучая кніга) на якія трыццаць хвілінаў. Але нават гэтага часу мне было дастаткова, каб заўважыць асноўныя хібы: няпэўнасць крытэрыяў адбору, недастатковую сістэмнасць, кур'ёзнасць бібліяграфічнага апісання. І запатрабаваў, каб мне была прадастаўлена магчымасць не "генеральскага", а сапраўднага рэдагавання. У адказ пачуў: "Позна.. Кніжка ўжо друкуецца..." З "нявестай" жа я грунтоўна пазнаёміўся — пасля настойлівых патрабаванняў — толькі праз два месяцы. Так што на "вяселлі" я так і не змог папрысутнічаць. Сёння пра гэта пішу

Палеміка

крыху з гумарам, няхай і змрочным, а раней толькі самабічаваўся: чаму не запрадэставаў?! Мусіць, таму, што палічыў: у кніжцы ўсё ж сабраны значны фактычны матэрыял, яна ўсё ж можа стаць падставай для будучага паўнацэннага даведачнага выдання. Калі аўтар-укладальнік прыме крытыку і зробіць з яе належныя вывады. Бо сама задума, само імкненне былі патрэбныя, "міленійныя".

Адам Мальдзіс

Яшчэ раз пра вясельле і вясельных маршалкаў

У № 8 Літаратуры і Мастацтва за гэты год з'явіўся допіс Уладзімера Конана "Драма беларускага хрысціянскага адраджэння", прысьвечаны кнізе "Беларускія рэлігійныя дзеячы XX стагоддзя" і маёй крытычнай рэцэнзіі на яе. У гэтай публікацыі доктар Конан, відаць, пакрыўдаваўшы на тое, што я назваў яго "вясельным генэралам", паставіў за мэту ўсялякім чынам пераканаць чытача, што мая рэцэнзія — тэндэнцыйная, а мае цвёрджанні — няслушныя.

Частку артыкулу, мне прысьвечаную, д-р Конан пачынае з абвінавачванняў у тэндэнцыйнасці і "саветызме", але ніякіх цытатаў не падае. Д-ру Конану дастаткова некалькі разоў паўтарыць слова "тэндэнцыйнасць" — і справа зроблена, усе перакананыя! Мусіць, таксама дзеля гэтай пераканальнасці, ён і адказ свой апублікаў не ў АРСХЕ-Скарына, у якім дыскусія была распачатая, а ў ЛіМе — то бо, выданыя з зусім іншай чытацкай аўдыторыяй, якая маёй рэцэнзіі не чытала і ня зможа параўнаць.

У сваім адказе д-р Конан вельмі спрытна абмінае пытаньне вялікай колькасці памылак, што прысутнічаюць у рэцэнзаваным даведні-